

Kopi til:
Vangsåsen vel

Dato: 25.09.2019
Vår ref: 18/04192-21
Deres ref:

Oversendelse av klager på tildeling av driftskonsesjon for Vang fjelltak i Hamar kommune. Tiltakshaver: Skanska Industrial Solutions AS.

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

1. Innledning

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til vedtak om tildeling av driftskonsesjon for Vang fjelltak i Hamar kommune, datert 13. mai 2019. Vedtaket er påklaget av Tora Kleven den 28. juni 2019 og Vangsåsen vel v/Oddvar Dufseth den 10. juli 2019.

DMF har på bakgrunn av klagen foretatt en nærmere undersøkelse av saken i medhold av Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 forvaltningsloven (heretter fvl.) § 33 andre ledd første setning. Vi har foretatt en fornyet vurdering av saken, men ikke funnet grunnlag for å oppheve eller endre vedtaket jf. fvl. § 33 andre ledd andre setning.

I medhold av fvl. § 33 fjerde ledd første setning oversendes saken til Nærings- og fiskeridepartementet for endelig avgjørelse.

2. Sakens bakgrunn

Skanska Industrial Solutions AS sin søknad om driftskonsesjon etter mineralloven § 43 ble mottatt hos DMF den 21. desember 2018. DMF fattet den 13. mai 2019 vedtak om å tildele Skanska Industrial Solutions driftskonsesjon etter Lov om erverv og utvinning av mineralressurser 19. juni 2009 nr. 101 (heretter mineralloven) § 43 for drift på mineralske forekomster i Vang fjelltak på gbnr. 202/1 i Hamar kommune. Mineralforekomsten tilhører kategorien grunneiers mineraler. Vedtaket ble gitt med vilkår om drift i henhold til godkjent driftsplan, økonomisk sikkerhetsstillelse for sikring og opprydding etter mineralloven §§ 49 og 50, bergteknisk ansvarlig og markering av synlig formålsgrense i terrenget.

Konsesjonsområdet har et areal på ca. 123 daa og fremgår av kart med tittelen «konsesjonsområde Vang fjelltak i Hamar kommune» produsert ved DMF den 15. januar 2019.

Området er i henhold til reguleringsplan «Detaljregulering for Fjelltak Vang Allmenning» med planID: 0403075900, vedtatt i kommunestyret den 25. oktober 2017,

regulert til steinbrudd og massetak. Til grunn for reguleringsplanen med bestemmelser foreligger den en planbeskrivelse med konsekvensutredning.

Vedtaket er påklaget av Tora Kleven og Vangsåsen vel v/Oddvar Dufseth.

3. Klagerett og klagefrist

DMF har lagt til grunn at klagerne har klagerett etter fvl. § 28.

I henhold til fvl. § 29 er fristen for å klage tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Klagerne er datert henholdsvis den 28. juni 2019 og 10. juli 2019.

Vedtaket om tildeling av driftskonsesjon er datert 13. mai 2019 og sendt til mottakeme via den digitale tjenesten SvarUt. For brev levert via SvarUt får mottakerne beskjed via Altinn straks etter ekspedering fra DMF. Tildelingsbrevet er sendt til Fylkesmannen i Innlandet, Hamar kommune, Hedmark fylkeskommune, NVE Region øst, Statens vegvesen Region øst, samt øvrige høringsinstanser slik det fremgår av adresselisten til høringsbrevet og adresselisten til vedtaksbrevet. DMF har lagt til grunn at «underretning av vedtaket er kommet frem til vedkommende part» samme dato som vedtaket er fattet.

Klagerne kan i henhold til dette ikke anses for å være rettidig innkommet til DMF.

Ifølge fvl. § 29 andre ledd løper klagefristen for den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. «Ved vedtak som går ut på å tilstå noen en rettighet, skal klagefristen for andre likevel senest løpe ut når det er gått 3 måneder fra det tidspunkt vedtaket ble truffet» jf. fvl. § 29 andre ledd siste setning.

Ingen av klagerne har stått som mottaker av høringsbrevet eller vedtaksbrevet, da begge klagerne har bostedsadresser ca. 3 kilometer i luftlinje fra fjelltaket. Høringsbrev og vedtaksbrev er sendt ut til øvrige høringsinstanser basert på nærhet til uttaksområdet, og likevel i mindre omkrets enn kommunen ved høring av reguleringsplan har tatt utgangspunkt i. Begge klagerne er imidlertid kommet inn innenfor den absolutte fristen på 3 måneder fra vedtaket ble fattet.

DMF har på bakgrunn av dette valgt å ta klagen til behandling.

4. Partenes anførsler og merknader

4.1 Klagerne anførsler

Tora Kleven:

Kleven fremhever innledningsvis i sin klage at det forekommer en alvorlig feil som sannsynligvis skyldes feilinformasjon. Hun viser i den sammenheng til vedtakets punkt 5.8, nærmere bestemt avsnittet som viser til faktaopplysninger hentet fra konsekvensutredningen til reguleringsplanen. Videre viser hun til punkt 9.3 i driftsplanen vedrørende trafikk/transport. I klagen fremkommer det at uttransportering av fjellmassene startet opp 1. juni 2019. Klager anfører videre at fra mandag av startet tungtransporten opp både opp og ned Gåsbuvegen fra morgenen av, og at den fortsatte etter kl. 13:00 opp Øståsvegen. Fra kl. 09:30 anfører klager at hun startet å telle biler ned Gåsbuvegen og at hun da kom til 70 biler. På bakgrunn av

at hun ikke telte biler før dette, mener hun at det må ha gått mellom 90 og 100 biler ned Gåsbuvegen og at dette medfører en enorm støy for alle beboerne langs veien. Klager anfører at dette ikke er i overensstemmelse med det som fremgår av vedtakets punkt 5.8. Klager redegjør også for adkomstveiene inn til uttaksområdet, samt forholdene på stedet. Hun mener at tungtrafikken slik den fremstår, ikke er forenlig med boligfelt hvor det bor foreldre med småbarn og foreldre med barnevogn, samt at hun fremhever at området er mye brukt av skoleklasser på tur og skiløpere på vinterstid. Videre viser hun til informasjon som kom frem på et medlemsmøte i Vangsåsen vel den 13. mai 2019 hvor det ble gitt informasjon om at trafikken ikke ville øke, da massene som skulle tas ut skulle brukes internt av Vang Allmenning. Avslutningsvis anfører klager til at trafikkbelastningen fører til en miljøforringelse for boligene langs veien, og at dette kan medføre vanskeligheter med å få solgt for de som ønsker å flytte. DMF viser for øvrig til klagen i sin helhet, vedlegg 2.

Vangsåsen Vel:

Velforeningen klager på vedtaket om tildeling av driftskonsesjon på bakgrunn av store uoverensstemmelser mellom de forutsetningene som er satt for uttaksmengder i detaljreguleringsplanen og driftskonsesjonen. De anfører at det til grunn for reguleringsplanen ligger informasjon om at gjennomsnittstrafikken fordelt på de to adkomstveiene fordelt på 200 virkedøgn vil ligge på i overkant av 5 bilturer pr. dag. Dette i motsetning til driftsplanen og driftskonsesjonen hvor det er tatt utgangspunkt i et samlet antall turer fram og tilbake på nærmere 20 000 biler årlig, noe som fordelt på 220 virkedøgn vil bli i snitt ca. 91 biler pr. dag. Vangsåsen vel anfører at mengden masse som skal kjøres ut på det offentlige vegnettet ifølge driftskonsesjonen er 15-20 ganger mer enn det som var forutsetningene for den godkjente reguleringsplanen. Også Vangsåsen vel viser til avsnittet i vedtakets punkt 5.8 som viser til opplysninger hentet fra konsekvensutredningen. Velforeningen anfører i den forbindelse at informasjonen er direkte feil. Ifølge klagen representerer Vangsåsen vel beboerne langs Gåsbuvegen, de som vil bli mest berørt av transporten fra fjelltaket. I klagen vises det til at tungtrafikken startet opp i begynnelsen av juni og at det har vært en formidabel økning i tungtrafikken uten forvarsel. Klagen anfører også at driftstidene, slik de er angitt i driftsplanen ikke overholdes. Vangsåsen vel viser til at veien er mye brukt av gående, syklist, ridende og rulleskibrukere og at de nå er bekymret for påkjørsler. Klager mener også at de har sett store steiner som faller av grusbilene i fart. De er også bekymret for hva som vil skje når bilene kjører på vinterføre. Trafikken har, ifølge klagen, gitt beboerne langs veien en vesentlig redusert livskvalitet på grunn av støy og støv. De anfører også at Øståsvegen, Lageråvegen og Fartvegen gir sin tilslutning til klagens konklusjoner. Vangsåsen vel sin påstand er at ingen har skjønt at driftskonsesjonen går langt utover det reguleringsplanen er godkjent for, verken DMF, fylkesmannen, kommunen eller Statens vegvesen. De mener at ingen av de ovennevnte ser det som sitt ansvar å ivareta beboerne langs transportveiene, noe de mener kommer til syne i høringsuttalelsene. Vangsåsen vel har i tillegg lagt ved høringsuttalelsene og andre faktaopplysninger som supplement til klagen sin. Vangsåsen vel ber DMF om å trekke tilbake tildeling av driftskonsesjon, og at det gjennomføres en tilfredsstillende konsekvensutredning for veitrafikk og en tilhørende risiko- og sårbarhetsanalyse som følge av de nye uttaksmengdene. De mener også at det må stilles vilkår om at tiltakshaver ikke får lov til å levere masser utenfor allmenningen uten at det blir etablert en transportveg som lokalbefolkningen kan leve med. Vi viser til klagen i sin helhet, vedlegg 3.

4.2 Merknader fra Skanska Industrial Solutions AS

Skanska Industrial Solutions AS har vist til at største del av leveransene fra Vang fjelltak (ca. 85-90 % av massene) går til samferdselsprosjektet Rv 3/25. Ifølge tiltakshaver er dette et OPS-prosjekt av stor samfunnsmessig betydning for regionen. Fristen for ferdigstilling av prosjektet er høsten 2020. Tiltakshaver redegjør for at det så langt i år er kjørt ut 150 000 tonn pukk, og viser samtidig til deres eget estimat over et årlig uttaksvolum på 75 000 fm³, noe som svarer til ca. 200 000 tonn. Videre anfører tiltakshaver at det stemmer at antatt årlig uttak har endret seg i perioden fra reguleringsplanen ble vedtatt og til konsesjonssøknaden ble behandlet. De viser til at det ikke foreligger noen begrensning i reguleringsplanen, ei heller i driftskonsesjonen om årlig uttak. Uttakstakten i fjelltaket har endret seg på bakgrunn av leveringen til samferdselsprosjektet Rv 3/25. Tiltakshaver påpeker at det er nødvendig at lokale uttak kan bidra i slike prosjekter, og at leveransen ligger innenfor de tillatelser som er gitt i reguleringsplan og driftskonsesjon.

I redegjørelsen sin understreker tiltakshaver at de er opptatt av sikkerhet i deres arbeid, og at det er viktig for dem å ha en god relasjon til nærområdene knyttet til deres anlegg. I forbindelse med transport på offentlig veinett viser tiltakshaver til at de har en egen sikkerhetsinstruks, PSI, som er en opplæring og informasjon for å ivareta sikkerheten på deres prosjekter. Opplæringen gjennomføres av alle sjåførere som kjører til og fra Vang fjelltak, der tiltakshaver fremhever at de har særlig fokus på kjøreadferd og trafiksikkerhet. Videre viser tiltakshaver til at alle deres sjåførere har fått instruksjoner om å fordele belastningen på de ulike adkomstvegene opp til fjelltaket. Tiltakshaver understreker nok en gang at økningen i trafikk skyldes Tv 3/25 utbyggingen, og mener at trafikkbelastningen som skyldes store leveranser til prosjektet vil avta allerede i oktober 2019 da det største behovet for masser vil være dekket innen da. Tiltakshaver mener derfor at den økte trafikkbelastningen på veinettet er midlertidig og svært kortvarig. Når det gjelder ferdsel på det offentlige vegnettet viser tiltakshaver til at de forholder seg til de trafikkregler som gjelder på disse vegene. De viser til at massene fra uttaket er av god kvalitet og vil i fremtiden gå til det kommersielle bygg- og anleggsmarkedet og vil gi tilgang på kortreist byggeråstoff til regionen. Dette vil igjen bidra til reduksjon av klimagassutslipp ved reduksjon av transportavstander. Avslutningsvis viser tiltakshaver til Vangsåsen vel sitt brev til Hamar kommune av 25. august 2019 og kommer med korrigerende informasjon. Tiltakshaver viser til at de i søknaden har antatt et årlig uttak på 75 000 m³, noe som svarer til ca. 200 000 tonn årlig. Ifølge tiltakshaver har de pr. 25. august 2019 tatt ut 150 000 tonn masser. Tiltakshaver mener at Vangsåsen vel sitt anslag på 500 000 m³ beror på en misforståelse.

5. Vurdering

5.1 Rettslig grunnlag

I medhold av mineralloven § 43 er det stilt krav om driftskonsesjon for samlet uttak over 10 000 m³ samt for ethvert uttak av naturstein. For uttak som allerede var i drift ved minerallovens ikrafttredelse, men ikke hadde konsesjon etter annet regelverk, fikk tiltakshaver en frist på fem år til å oppfylle vilkårene i loven.

Søknad om driftskonsesjon skal skje på fastlagt skjema og sendes til Direktoratet for mineralforvaltning, jf. forskrift til mineralloven § 1-8. Nærmere om hva søknaden skal inneholde fremgår av bestemmelsens bokstav a) til f). DMF sørger for at søknaden er så komplett som mulig. Saken sendes deretter på høring i

medhold av fvl. § 17, som ledd i å sørge for at «saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

Av Ot. prp. nr. 43 kapittel 18 s. 145, merknader til mineralloven § 43 andre ledd, fremgår det at konsesjonssøknaden underlegges en skjønnsmessig prøving av hvorvidt driftskonsesjon skal gis: *«Begrepet «skikket» innebærer at det skal legges vekt på om prosjektet fremstår som gjennomførbart økonomisk, om det legges opp til en bergfaglig forsvarlig drift og om søker har tilstrekkelig kompetanse for drift av forekomsten»*. Det skal også legges vekt på formålsbestemmelsen i § 1 og hensynene angitt i § 2.

Formålet med mineralloven er å fremme og sikre samfunnsmessig forsvarlig forvaltning og bruk av mineralressursene i samsvar med prinsippet om en bærekraftig utvikling jf. mineralloven § 1. Innenfor rammen av minerallovens formål skal det i vurderingen tas hensyn til en rekke forhold slik de fremgår av mineralloven § 2.

DMF skal blant annet ta hensyn til verdiskaping og næringsutvikling, jf. mineralloven § 2 bokstav a). Kjernen i denne vurderingen er hvorvidt mineralressursen forvaltes på den måten som gir størst samfunnsmessig nytte.

Etter § 2 b) skal DMF også vurdere hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsliv og samfunnsliv.

Når det gjelder hensynet til omgivelsene og nærliggende områder under drift, jf. mineralloven § 2 bokstav c) har Departementet i forarbeidene¹ uttalt at *«mineralvirksomhet kan medføre store inngrep i naturen og risiko for skade på eiendom, mennesker og dyr. Det er derfor viktig at tiltakshavere gjennomfører nødvendige sikringstiltak for å hindre eventuelle skader, og at myndighetene fører tilsyn og kontroll med at dette skjer»*.

Mineralloven § 2 bokstav d) medfører at DMF også tar hensyn til tiltakets miljømessige konsekvenser av utvinning. Departementet har i forarbeidene vist til at miljøhensyn først og fremst søkes ivaretatt gjennom plan- og bygningslovens bestemmelser, særlig ved hjelp av arealplanlegging og konsekvensutredninger².

Etter mineralloven § 2 bokstav e) er det *«en særlig oppgave etter loven å legge til rette for langsiktig planlegging for etterbruk eller tilbakeføring av området. Ved anvendelse av loven skal det derfor legges til rette for å bruke området til annen aktivitet når mineralvirksomheten opphører, for eksempel til boligbygging. En viktig del av dette er å sikre at områdene ryddes opp og sikres etter at mineralvirksomheten er avsluttet»*³.

¹ Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på s. 130.

² Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på s. 130.

³ Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på s. 130.

Når det gjelder forholdet til annet regelverk vil en tillatelse etter mineralloven ikke erstatte krav om tillatelse, godkjenning, arealplan eller konsesjon etter annen lovgivning. Det vil si at drift på mineralske ressurser bare kan skje innenfor minerallovens regler og de tillatelser tiltakshaver må ha etter annet regelverk jf. mineralloven § 5.

I medhold av mineralloven § 41 er grunnprinsippet at all drift på mineralske ressurser skal foregå på en bergfaglig forsvarlig måte. Dette «innebærer at driften må skje i samsvar med tilfredsstillende faglige standarder for den aktuelle type mineralvirksomhet. Det er grunnleggende at driften gjennomføres slik at ressursene utnyttes best mulig innenfor et godt tilpasset driftsopplegg, samtidig som omgivelsene og miljøet blir ivaretatt på en best mulig måte. Kravet til bergfaglig forsvarlig drift kan også innebære at verdien av en mineralforekomst skal reflekteres i produktene»⁴.

Når DMF vurderer hvorvidt det skal gis driftskonsesjon etter mineralloven § 43, skal det blant annet legges vekt på om prosjektet er økonomisk gjennomførbart, om det legges opp til bergfaglig forsvarlig drift og om søkeren har tilstrekkelig kompetanse til å drive på forekomsten. Det skal alltid fastsettes et område konsesjonen gjelder for. «Konsesjonsområdet skal som hovedregel ikke være større enn området hvor tiltakshaveren har utvinningsrett, men kan være mindre enn utvinningsområdet»⁵. I utgangspunktet gis driftskonsesjoner uten tidsbegrensning, selv om bestemmelsen åpner for en tidsbegrensning.

Det følger av mineralloven § 48 at arbeider i medhold av mineralloven «skal utføres med varsomhet slik at skadene ikke blir større enn nødvendig, og slik at arbeidene ikke fører til unødvendig forurensning eller unødvendig skade på miljøet». Varsomhetsplikten etter mineralloven har til hensikt å ivareta «allmennhetens interesser i å verne om naturen og pålegger tiltakshaver å minimere inngrep, forurensning og skade på miljøet. Graden av varsomhet som tiltakshaveren må utvise kan variere etter hvor arbeidene foregår og hvor omfattende inngrep i naturen som gjennomføres. Eksempelvis stilles det større krav til aktsomhet i sårbare områder med en sjelden naturtype»⁶. Vurderingen baserer seg på hvorvidt skaden og/eller forurensningen er «unødvendig», dvs. om tiltakshaver kunne oppnå sitt formål på annen og mer hensynsfull måte. Tiltakshaver må i slike tilfeller være innstilt på mer omfattende sikringstiltak og økte kostnader. Det skal i tillegg vektlegges hvor stor og varig skade som voldes.

Sikringsplikten etter mineralloven § 49 går ut på å iverksette og vedlikeholde sikringstiltak. Plikten gjelder mens arbeidene pågår, ved midlertidige opphold og etter at arbeidene er avsluttet. Utgangspunktet for vurderingen av hvorvidt tiltakshaver har overholdt sikringsplikten er om det er ekstraordinære faremomenter sett hen til forholdene på stedet. Sikringsansvaret kan også gjelde

⁴ Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på s. 144.

⁵ Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på s. 145.

⁶ Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på s. 148.

selv om tillatelsen etter loven har opphørt⁷. Konesjonsområdet skal være varig sikret ved avslutning av uttaket, det vil eksempelvis være gjenfylling av hull og etablering av gjerder for større områder.

Tiltakshaver har også en plikt til å sørge «for forsvarlig opprydding av området mens arbeidene pågår og etter at disse er avsluttet» jf. mineralloven § 50. «Kravet om forsvarlig opprydding innebærer ikke at alt skal ryddes opp med en gang, men at opprydding først skal skje når en naturlig sammenhengende fase av arbeidet er avsluttet»⁸.

I medhold av mineralloven § 51 kan DMF pålegge tiltakshaver å stille økonomisk sikkerhet. Hovedformålet med å stille økonomisk sikkerhet er å gi trygghet til kommunen, grunneierne og samfunnet for øvrig er med tanke på at uttaksområdet blir forsvarlig sikret og ryddet opp, selv om uttaket skulle få en plutselig og uventet avslutning. Den økonomiske sikkerheten skal bidra til at tiltakshaver avsetter midler til nødvendige istandsettningstiltak og dermed ikke kan unndra seg plikten til å dekke kostnadene for å istandsette området.

5.2 Vurdering

Vedtak om driftskonsesjon i lys av minerallovens formål og hensyn

Skanska Industrial Solutions AS søkte om driftskonsesjon for Vang fjelltak. Søknaden ble mottatt ved DMF den 21. desember 2018. I og med at uttaket ikke var tidligere drevet av tiltakshaver, hadde tiltakshaver ikke anledning til å starte opp drift uten at søknaden om driftskonsesjon var ferdig behandlet, og en eventuell konsesjon tildelt.

DMF fattet den 13. mai 2019 vedtak om å tildele Skanska Industrial Solutions AS driftskonsesjon for drift av Vang fjelltak i Hamar kommune. Søknaden ble vurdert å være komplett ut fra krav til søknadens innhold i forskrift til mineralloven § 1-8 bokstav a) til f). Som ledd i å sørge for å få saken så godt opplyst som mulig, jf. fvl. § 17, ble saken sendt på høring til nærmer angitte høringsinstanser den 12. februar 2019. Høringsbrevet ble sendt til Fylkesmannen i Innlandet, Hamar kommune, Hedmark fylkeskommune, NVE Region øst, Statens vegvesen Region øst, Vang Skiløperforening samt øvrige høringsinstanser slik det fremgår av adresselisten til høringsbrevet. Søknaden med høringsbrev var ligger tilgjengelig på DMF sine nettsider. Det ble satt en frist fram til 13. mars 2019 med å avgi innspill i saken.

Vedtak om tildeling av driftskonsesjon redegjør blant annet for vilkår for konsesjonen, herunder knyttet til driftsplan, økonomisk sikkerhetsstillelse, bergteknisk ansvarlig samt eventuelle andre vilkår. Videre godkjennes driftsplanen som en del av vedtaket. Driftsplanen vurderes ut ifra om driften på den mineral ske ressursen skal foregå på en bærekraftig måte, om tiltakshaver har tatt tilstrekkelig hensyn til omgivelsene og miljøpåvirkninger tiltaket vil ha samt hvorvidt driften foregår på en bergfaglig forsvarlig måte.

⁷ Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på s. 148.

⁸ Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på s. 148-149.

Eventuelle høringsinnspill som kommer inn i høringsperioden behandles individuelt og svares ut med våre kommentarer. I høringsperioden mottok DMF høringsinnspill fra: Statens vegvesen Region øst, Hedmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Innlandet. Klagerne har ikke mottatt høringsbrevet eller vedtaksbrevet, og har heller ikke avgitt høringsinnspill i saken.

Når det gjelder DMFs vurdering av hensynet til verdiskaping og næringsutvikling etter mineralloven § 2 bokstav a) vil DMF understreke samfunnsnyttene av at det finnes god tilgang på kvalitetsmasser i nær tilknytning til der behovet er stort. I dette tilfellet har tiltakshaver redegjort for at massene pr. nå primært er benyttet i et større samferdselsprosjekt i forbindelse med utbygging av Rv 3/25. For at uttak av masser skal være mest mulig bærekraftig og samtidig i størst mulig grad gjenspeile verdiskaping og næringsutvikling i nærområdene, er det positivt at det er tilgang på kvalitetsmasser nært der prosjektutbygging skjer. I tillegg viser tiltakshaver til at uttransportering av masser vil avta, og at massene da hovedsakelig er tiltenkt kommersielle bygge- og anleggsområder i nærheten. DMF anser det som fornuftig ressursforvaltning at tiltakshaver har mulighet til å levere til større lokale prosjektet, og på denne måten bespare miljøet og samfunnet for større og unødige klimagassutslipp.

Hensynet etter mineralloven § 2 bokstav b) anses ikke for å være relevant i denne saken, da omsøkt område og tiltaket ikke berører naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsliv og samfunnsnivå.

Hva gjelder hensynet etter mineralloven § 2 c), vises til vår redegjørelse under, «*Hensynet til omgivelsene*».

En del av vurderingen er også hvorvidt tiltakshaver har tatt hensyn til miljømessige konsekvenser av utvinning i mineralloven § 2 bokstav d). Her nevnes blant annet at det foreligger en reguleringsplan for området og at det som en del av reguleringsprosessen ble lagt fram planbeskrivelse med konsekvensutredning. Tiltakshaver viser i sin redegjørelse til at den økte trafikkbelastningen skyldes en større leveranse av masser til samferdselsprosjektet Rv 3/25 og utbyggingen av denne. Ifølge tiltakshaver vil størsteparten av massebehovet være dekket innen utgangen av oktober 2019, og at transportbelastningen etter dette vil avta. Etter dette vil produksjonen primært dreie seg om leveranser til kommersielle bygge- og anleggsprosjekter samt dekke behovet for øvrige byggeprosjekter i regionen. Søk i Artskart viste registrert observasjon av brunbjørn i nærheten av uttaksområdet. Vi ba derfor om at fylkesmannen skulle vurdere hvorvidt tiltaket ville få negative konsekvenser for registreringen, samt foreslå eventuelle vilkår/avbøtende tiltak som kunne bidra til å redusere en eventuell negativ belastning tiltaket ville ha på registreringen. Det kom ingen innspill knyttet til dette i høringsrunden. Søk i Naturbase viste funn av flere kulturminner i og i umiddelbar nærhet til uttaksområdet. I den grad planbeskrivelsen med konsekvensutredning ikke har utredet disse funnene, ba vi om at fylkeskommunen vurderte hvorvidt tiltaket ville ha negative konsekvenser for kulturminnene, samt foreslå eventuelle avbøtende tiltak som kunne bidra til å minimere tiltakets negative effekter på registreringene. Det kom ingen høringsinnspill knyttet til dette. For øvrig kan DMF nevne at vi har

støttet oss til de faglige vurderinger som ble gjort gjennom planbeskrivelsen med konsekvensutredning. DMF vurderte at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 var oppfylt, og at det ikke var grunnlag for å stille særskilte vilkår i tråd med føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9.

DMF mener at tiltakshavers driftsplan viser at de er sitt ansvar bevisst med tanke på opprydding, avslutning og sikring av bruddet jf. hensynet til langsiktig planlegging for etterbruk eller tilbakeføring av området i mineralloven § 2 bokstav e). Tiltakshaver har i driftsplanen kap. 7.6 redegjort for rensk av bruddvegg, i kap. 7.7 beskrevet sikring under drift, samt i kapittel 7.12 vist til avslutningsplanen for området. Som en del av sin drifts- og avslutningsplan har tiltakshaver innarbeidet reguleringsbestemmelsene som en del av sine forutsetninger for drift. DMF legger til grunn at tiltakshaver følger disse bestemmelsene, da de er en forutsetning for arealtillatelsen som er en grunnforutsetning for å kunne drive mineraluttak i området. Merknader som går direkte på brudd på bestemmelser i reguleringsplanen rettes til kommunen.

Tildeling av driftskonsesjon erstatter ikke krav om tillatelse, godkjenning, arealplan eller konsesjon etter annen lovgivning, jf. mineralloven § 5. DMF har i saksbehandlingsprosessen ikke mottatt bekymringsmeldinger eller annen informasjon som tyder på at tiltakshaver driver i strid med minerallovens bestemmelser. Vi har heller ikke mottatt meldinger om at tiltaket er i strid med annet regelverk.

Ifølge tiltakshaver er massene i uttaket av god kvalitet, slik at de er i stand til å levere masser til utbyggingen av Rv 3/25. I tillegg vil de på sikt levere til kommersielle bygge- og anleggsprosjekter i regionen for øvrig. En helhetsvurdering av skissert driftsopplegg og avslutningsplan viser at tiltakshaver planlegger å drive på en bergfaglig forsvarlig måte jf. mineralloven § 41. Vi viser til driftsplanen for uttaket, vedlegg 1 fra s. 18.

Når det gjelder forholdet til varsomhetsplikten etter mineralloven § 48, har DMF vurdert at tiltakshaver gjennom sin driftsplan og avslutningsplan ivaretar denne forpliktelsen. Tiltakshaver har forsøkt å vise fleksibilitet, innenfor de rammer som er tilgjengelige, blant annet ved å søke å fordele belastningen på ulike adkomstveger så godt det lar seg gjøre. For øvrig understreker tiltakshaver selv viktigheten av å ivareta sikkerheten til omgivelsene, særlig ved å overholde trafikkbestemmelsene på stedet. Ifølge tiltakshaver gis også sjåførene opplæring i viktigheten av sikkerhet og god kjøreatferd. For øvrig har DMF lagt til grunn at nødvendige vurderinger knyttet til belastningen på miljøet ble foretatt i reguleringsplanprosessen. Vi har ikke mottatt indikasjoner på noe annet underveis i søknadsbehandlingen. Tiltakshaver har også et eget kapittel i driftsplanen hvor de har redegjort for hensynet til natur og omgivelser, der de også har innarbeidet relevante reguleringsbestemmelser som en del av sitt driftsopplegg.

Tiltakshaver har et eget kapittel i sin driftsplan som omtaler sikring av uttaket, nærmere bestemt kap. 7.7. Ut ifra DMFs syn er tiltakshavers beskrevne sikringstiltak tilfredsstillende sett i forhold til mineralloven § 49.

I medhold av mineralloven § 50 skal tiltakshaver ha en plan for opprydding av området både mens arbeidene foregår og etter at de er avsluttet. DMFs vurdering er at tiltakshaver har en plan for opprydding, blant annet rensk av bruddveggen under drift, samt fjerning av maskiner ved endt drift. Det vises til driftsplanen for nærmere detaljer knyttet til konkrete planer for opprydding under drift og etter endt uttak.

Av konsesjonsvedtaket punkt 5.11 fremgår det at tiltakshaver er pålagt å stille økonomisk sikkerhet jf. mineralloven § 51 for uttaket i størrelsesorden NOK 2 210 000,- for sikring og opprydding av uttaksområdet. Sikkerheten er etablert og i orden.

DMF kan etter en helhetsvurdering ikke se at tildeling av driftskonsesjon for uttaket er i strid med minerallovens formål. DMF har tatt utgangspunkt i minerallovens bestemmelser og foretatt en helhetsvurdering basert på formålet med loven samt de hensyn som formålsparagrafen skal sees i lys av jf. mineralloven §§ 1 og 2.

Arealavklaring

Området er i henhold til reguleringsplan «Detaljregulering for Fjelltak Vang Allmenning» med planID: 0403075900, vedtatt i kommunestyret den 25. oktober 2017, regulert til steinbrudd og massetak. Til grunn for reguleringsplanen med bestemmelser foreligger den en planbeskrivelse med konsekvensutredning.

Reguleringsbestemmelsene knyttet til bebyggelse og anlegg – steinbrudd og masseuttak følger av § 5. I reguleringsbestemmelsene er det ikke gitt noen begrensninger hva gjelder transport av masser, trafikk for øvrig eller noen begrensning med tanke på uttaksmengde. Det er satt begrensninger med tanke på tidspunkt for når sprengning kan foregå jf. punkt 5.6 i reguleringsbestemmelsene.

Miljømessige konsekvenser av drift

Det ble som en del av behandling av søknad om driftskonsesjon ikke avdekket funn eller momenter av avgjørende betydning som taler mot innvilgelse av driftskonsesjon. DMF har foretatt søk i Naturbase og Artskart og etterspurt innspill fra fylkesmannen og fylkeskommunen der det er funnet registreringer. Det er ikke registrert funn innenfor område avsatt til råstoffutvinning. Vi har derfor ikke stilt vilkår i vedtaket knyttet til ivaretagelsen av registreringer eller avbøtende tiltak.

DMF har i sitt vedtak vurdert natur og miljø som en del av konsesjonsvedtaket, og viser til vedtakets punkt 5.7 hva gjelder øvrige vurderinger som ligger til grunn.

Hensynet til omgivelsene

DMF vil poengtere at forarbeidene gir føringer for hvordan vi skal vurdere hensynet til omgivelsene. Det er særlig lagt vekt på at tiltakshaverne skal ha et bevisst forhold til uttakets innvirkning og risiko for skade på eiendom, mennesker og dyr. Hensynet til omgivelsene er med andre ord særlig relatert opp mot sikringsplikten i mineralloven § 49. Det er ikke lagt opp til at ringvirkninger av uttaket, eksempelvis i form av transport over lengre avstander, er en del av vurderingen.

Med tanke på hensynet til omgivelsene og nærliggende områder under drift, mener DMF at tiltakshaver har vist i sin driftsplan at de har et bevisst forhold til hvilken innvirkning deres virksomhet har på omgivelsene jf. mineralloven § 2 bokstav c). Slik DMF leser tiltakshavers driftsplan har de søkt å minimere eventuelle negative effekter driften av bruddet har på omgivelsene. Blant annet har tiltakshaver foretatt en vurdering av, i størst mulig grad, å fordele transportbelastningen på de ulike innfartsårene til uttaket. I tillegg gis sjåførene sikkerhetsopplæring og får instruksjoner om å ivareta god kjøreatferd og trafiksikkerhet.

Tiltakshaver skisserer blant annet at rensk av bruddveggen skal foregå med maskin fortløpende etter hver sprengning. I tillegg skal det etableres gjerde rundt hele bruddets ytterkant. De skal også etablere skilting og bom ved innkjøringen til bruddet, samt at det vil skiltes på gjerdene rundt uttaket. Videre redegjør tiltakshaver for at det skal varsles med sirener ved sprengning, og at det posteres langs veien. Som tiltak for å hindre frostsprengning langs bruddkanten vil avdekkingsmasser bli brukt til å bygge opp en voll for å hindre at det renner vann mot bruddkanten. Det skal også graves grøft innenfor vollen for å motvirke at resterende vannmasser renner ned mot bruddkanten. Illustrasjon av sikring av bruddvegg vises i driftsplanen på s. 3.

Øvrige merknader

Slik DMF forstår klagen er det særlig avsnittet under punkt 5.8 hvor DMF har vist til konsekvensutredningen, sammenholdt med informasjonen som fremgår av driftsplanen med tanke på uttaksmengde og transport som har medført noe misforståelse. Intensjonen med henvisningen til konsekvensutredningens redegjørelse med tanke på transport var kun å synliggjøre at tematikken var vurdert på daværende tidspunkt. Konsekvensutredningen som sådan har ikke hatt følger for DMF sitt vedtak og konklusjon i konsesjonsøknaden. Vi har kun registrert at konsekvensutredningen har omtalt temaet. DMF tar til etterretning at dette kunne vært tydeliggjort i en setning i selve vedtaket, men finner ikke grunnlag for å endre konsesjonsvedtaket av den grunn. Vi mener fortsatt at avsnittet kun er en henvisning til faktagrunnlaget som lå til grunn for reguleringsplanen med bestemmelser, og at opplysningene ikke har hatt innvirkning på vår helhetsvurdering av vedtaket.

Som grunnlag for det endelige konsesjonsvedtaket har DMF tatt utgangspunkt i de opplysningene som fremgår av tiltakshavers driftskonsesjonsøknad, herunder søknadsskjema og driftsplan.

Ut fra det DMF forstår har tiltakshaver løpende dialog med kommunen og Statens vegvesen hva gjelder transport- og trafiksituasjonen med tanke på uttaket i Vang fjelltak.

6. Konklusjon

DMF kan ikke se at det er fremkommet momenter i klagen som tilsier endringer i vår avgjørelse om tildeling av driftskonsesjon. Med bakgrunn i ovennevnte opprettholder DMF sitt vedtak av 13. mai 2019.

Saken oversendes Nærings- og fiskeridepartementet for videre behandling og avgjørelse.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no.

Vennlig hilsen

Maria Lauritzen
seksjonsleder

Stine Borge Nordskog
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Stine Borge Nordskog

Vedlegg:

Vedlegg 1_Tildeling av driftskonsesjon etter mineralloven for Vang fjelltak i Hamar kommune.pdf

Vedlegg 2_Klage_Tora Kleven.pdf

Vedlegg 3_Klage_Vangsåsen vel.pdf

Vedlegg 4_Brev til Hamar kommune fra Vangsåsen vel.pdf

Vedlegg 5_Tiltakshavers redegjørelse.pdf

Vedlegg 6_Tilleggsopplysninger fra tiltakshaver vedrørende klage .pdf

Vedlegg 7_Oppfølgende kommentarer fra Vangsåsen vel til tiltakshavers redegjørelse.pdf

Mottakere:

Nærings- og Postboks 8090 Dep 0032 OSLO
fiskeridepartementet

Kopi til:

Skanska Industrial Solutions Postboks 789 Sentrum 0106 OSLO
Tora Kleven
Vangsåsen vel